

İlköğretim Bölümü Öğretmen Adaylarının Eğitim-Öğretim Döneminde Serbest Zaman Faaliyetlerine Katılım Biçimlerinin Belirlenmesi

Süleyman CAN¹ Selçuk ÖZDAĞ² Savaş DUMAN³ Hakkı ULUCAN⁴
Çağatay DERECELİ⁵ Bülent FİŞEKÇİOĞLU³

¹ Muğla Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Muğla.

² Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Bölge Müdürlüğü, İzmir.

³ Selçuk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Konya.

⁴ Ahi Evran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kırşehir.

⁵ Adnan Menderes Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Aydın.

* Bu Makale VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumunda (02–04 Mayıs 2008) Sözel Bildiri Olarak Sunulmuştur.

Yazışma adresi: S. Duman, e-mail: sduman@selcuk.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü'nün son sınıfında öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitim- öğretim dönemindeki boş zamanlarını değerlendirme biçimlerini belirlemektir. Bu amaçla Muğla Üniversitesi İlköğretim Bölümünde (İ.Ö.) yer alan Okul Öncesi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği A.B.D.'nin son sınıfında öğrenim gören ve tesadüfi örneklem metoduyla belirlenen 190 öğretmen adayı araştırma kapsamına alınmıştır. Burada katılımcılara, uzman görüşleri alınarak boş zamanların değerlendirilmesi ölçeğinden oluşan bir anket uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler, SPSS paket programında frekans dağılımları ve yüzde değerlerine göre tablolar haline dönüştürülüp yorumlanmıştır. Boş zaman etkinliklerine katılım biçimlerinin anabilim dalına göre değişken olduğu, etkinliklere katılım olarak en çok eğitsel toplulukları ve sporu tercih ettikleri, hafta sonu gelir getirecek herhangi bir işte çalışmadıkları, hafta içi okul çıkışı, boş saatlerini müzik dinleyerek; kitap, gazete, dergi okuyarak ve gezerek geçirdikleri, hafta sonu boş vakitlerini ise; dinlenerek, gezerek, müzik dinleyerek, arkadaş ziyaretlerine giderek pasif şekilde geçirdikleri görülmüştür. İ.Ö Öğretmen adaylarına bu gibi kısa vadedeki boş zamanlarının değerli olduğu, geleceklerine ışık tutacak şekilde değerlendirmeleri ve kendilerini daha iyi yetiştirmeleri açısından bilgilendirilmeli gerektiği belirtilmeli, buna yönelik olarak da yeni fırsatlar tanınmalıdır.

Anahtar kelimeler: Eğitim, öğretmen, serbest zaman

The Determination of Elementary School Teaching Department in Free Time Activities in Academic Year

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the free time activity types of 4th class teacher trainees studying elementary school teaching department at Muğla University in academic year. For this aim, 190 4th class students of preschool teaching, social and science formation teaching department at Muğla University (2nd education) and USA's students that were chosen randomly participated in this study. Subjects took a questionnaire prepared by effect's ideas about spending free time. The data gained from questionnaires have been interpreted according to the SPSS package programme frequency dispersion and percentage. According to the data from the questionnaires activity types in Turkey are different from those in USA. Our students prefer sports activities and educational groups and they don't work at weekends, in weekdays they meet their friends after school, spend free time by listening to music, reading book, magazine, newspaper I mean in a passive way. In USA students usually work at weekends for getting by on themselves. As a result 2nd education teacher trainees should be told that such short times are really important for them and they should spend free time in a good way for their future. They should also be unformatted about improving themselves and they should have some new opportunities about this matter.

Keywords: Education, teacher, recreation

GİRİŞ

Eğitimin genel amacı, doğal koşullar altında kişinin büyüme ve gelişmesine yardım etmek; sürekli olarak değişim içinde bulunan toplum yaşamına onun sağlıklı uyumunu sağlayacak anlayış, alışkanlık ve becerilerle

donatmak olmalıdır. Dewey'e göre eğitim, kişinin büyüme ve gelişmesine doğal koşullar altında yardım ederek, değişen toplum yaşamına sağlıklı uyumunu destekleyerek anlayış, alışkanlık ve becerileri geliştirmelidir (10).

Dolayısıyla ülkemizin en başta gelen sorununun eğitim-öğretim sorunu olduğu konusunda en üst düzeydeki yöneticiden en sade bireye kadar bütün herkesin aynı fikirde olduğu açık ve net bir gerçektir. Bununla birlikte eğitim-öğretimin insan yaşamı boyunca devam etmesi gereken bir olgu ve süreç olduğu da kabul edilir bir durumdur. İlköğretim eğitimi ise günümüzdeki yaşamsal eğitim-öğretim olgusunun en temelini oluşturmaktadır (6). İlköğretim, eğitim sisteminin en temel taşıdır. Bu eğitim kademesinde bireylere toplum içinde uyumlu yaşama ve yaşamlarını daha iyi bir biçimde sürdürmeleri için gerekli olan temel bilgi ve beceriler kazandırılır. İlköğretimde kazandırılan bilgi ve becerilerin bir yandan bireyin hayata atıldığı zaman kendisi ve toplum için daha üretken ve verimli olmasını sağlarken, diğer yandan daha ileri eğitim kademelerindeki öğrenmelerin temelini oluşturur (14). Çağdaş toplumlarda gerek genel eğitim sistemi, gerekse toplum hayatının diğer kesimlerinde ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin yaptıkları eğitim-öğretim faaliyetleri, etkinlikleri çocuğun; fiziki, zihni, sosyal ve duygusal gelişimlerine direk olarak katkı sağlar (5).

Bir toplum için önemli sayılabilecek mesleklerden birinin de öğretmenlik mesleği olduğu bilinmektedir. Her toplum varlığını sürdürmek, geleceğini sağlamak amacıyla bireylerini eğitim yoluyla hazırlar, yetiştirir. Eğitim; bireyin kendisini, toplumu ve doğayı değiştirebilmesi, geliştirebilmesi için ona yapılan planlı programlı etkinliklerin tümünü içine alan bir süreçtir (21). Öğretmenin bu süreç içinde üstlendiği rol oldukça önemlidir. Bu bağlamda öğretmenlik mesleği yalnız bilgi verme rolünü gerektirmemekte, öğrenciler öğretmenin bu yönünden çok tutum ve davranışlarından, duygusal tepkilerinden ve alışkanlıklarından etkilenmektedirler (26). Yani öğretmenlik mesleği için bireylerde biçimsel eğitimin yanında, mesleğe ve öğrencilere karşı olumlu tutumlara sahip olma gibi bazı özel nitelikler de aranmaktadır (22). Eğitim-öğretim etkinliklerinin en temel amacı öğrencilerde istenilen doğru ve isabetli davranış değişikliklerini oluşturmaktadır. Bu etkinliklerin odak noktalarını ise öğrenciler ve ilköğretim öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu da insanların kendilerine ve çevrelerine yeterli zamanı ayırmalarıyla mümkün olmaktadır. Yirmi birinci yy.da Örgün eğitim içerisinde boş zaman eğitimi veren kuruluşların en önemlilerinin başında okullar gelmektedir. Ayrıca, boş zaman eğitimi konusunda ülkemizde hem örgün hem de yaygın eğitim alanında konunun ciddiyetinin ve öneminin yeterince kavranamamasından dolayı büyük bir eksiklik ve yetersizlik söz konusudur. Toplum yaşamında boş zamanın giderek artması, yetişkinler eğitiminin önem ve kapsamına yeni boyut getirmiş; boş zamanın, dinlenme ve eğlenmenin yanı sıra öğrenme amaçları için de kullanılmasına olanak sağlamıştır (15).

İnsan yaşamında boş zamanın giderek artması ve ihtiyaç haline gelmesi kişilerin eğitiminin önem ve kapsamına yeni bir boyut getirmiş, boş zamanın

dinlenme ve eğlenmenin yanı sıra öğrenme amaçları için de kullanılması imkânı sağlamıştır. Günümüzde boş zaman eğitimi önemli derecede bir eğitim-öğretim konusu olmuştur. Kişilerin çalışma ve zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak için geçirdikleri zamanın dışında kalan boş zamanlarında gönüllü katılımlarıyla kendilerini gerçekleştirmek ve günlük yaşamın detlerinden uzaklaşmak için yaptıkları aktiviteler olarak rekreasyonu tanımlayabiliriz. Bir başka ifadeyle rekreasyon gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde özellikle boş zamanların artması ile orantılı olarak önemi artan bir kavramdır. Rekreasyon çalışmaları eğitimi desteklediği kültürel ve ekonomik kalkınmayı hızlandırdığı ve çalışma verimini arttırdığı için önemli, beden ve ruh sağlığının korunması ve onarılması, toplum için zararlı davranışların yerleşmemesi açısından da gerekli bir olgudur (11, 18, 23). Zamanı verimli ve etkili kullanabilme öncelikle bir eğitim işidir. Bu ise okulların ve ailenin üzerinde olan bir sorumluluktur. Zamanın yanlış ve verimsiz kullanımından ortaya çıkan hastalıklar, kişiyi ve bütün toplumu etkilemektedir. Bu ise bedeni hastalıklardan bile daha tehlikeli olabilmektedir (17). Dolayısıyla yaşanan zamanı hiçbir uğraş yapmadan boşa geçirmek, hayatı boşa geçirmek ve de hayatı hiçe saymak anlamı taşımaktadır. Addington'e (2) göre, zamanın insanların sonsuzluk ölçüsü olduğunu ve şimdiye kadar zamanla ilgili doğal kabul edilen her şeyin, insan düşüncesinin ürünü ve göreceli olduğunu belirtir. Ayrıca gelişen teknoloji nedeniyle üretimde insana olan ihtiyaç azalmaktadır. Bu yüzden insanların çalışma süreleri azalmış boş zaman süreleri de fazlalaşmıştır. Boş zaman faaliyetleri toplumun sosyal ve ekonomik yönden gelişmesini sağlar. Boş zamanların olumlu değerlendirilmesi uygarlığında bir göstergesidir (19). Bu bağlamda boş zaman bireyin hem kendisi hem de başkaları için bütün zorunluluklarından veya bağlantılarından kurtulduğu ve kendi isteği ile seçeceği bir faaliyetle uğraşacağı zamandır. Boş zaman genellikle çalışma dışında kalan zamandır (16).

Serbest zaman, çağdaş özgür insanın çalışma günü sonunda, hafta sonunda, yıllık izninde ve emeklilik devresinde iş dışında kalan zamandır. Bu dönem zarfında toplumsal faaliyetler, eylemler tek bir başlık altında toplanamazlar. Serbest zaman faaliyetleri içerik bakımından çok zengin ve çeşitlidirler. Bu çeşitler spor, sanat, zihinsel faaliyetler (kitap okuma, araştırma yapma), toplumsal faaliyetler (eş-dost ziyaretleri), yapması zahmetli olmayan kolay uğraşlar (bahçe bakımı, balık tutma) olarak sayılabilir (4). Bilim ve teknolojik gelişmeler bir taraftan insan hayatını kolaylaştırırken diğer taraftan kendisine fazla zaman ayırma imkânı vermektedir. Bu nedendir ki insanoglu çalışma zamanının dışında kalan zamana da önem göstermektedir. Çalışma dışı zamanı kullanmaya da boş zaman kullanımı denilerek rekreasyon kavramını ortaya çıkarmıştır (7). Boş zamanların değerlendirilmesi

gerekliliği ve gerçekliği günümüzde var olan bir durumdur. Ancak burada önemli olan boş zamanları değerlendirmek değil boş zamanları etkili ve verimli olarak değerlendirebilmenin yollarını bilmektir. Bugün herkes boş zamanlarını değerlendirebilir. Ancak her bireyin bunu etkili ve verimli bir biçimde yaptığını söylemek mümkün değildir (24). Boş zaman yerinde ve değerli kullanılabilirinde, insan kendi kendine kalmak, kendi özgürlüğünü yaşamak, kendini bulmak olanağı verir. Boş zamanın iyi değerlendirilmesi; kişinin kendini ifade etmesini, yaratıcılığını geliştirmesini, yeni deneyimler kazanmasını, toplumsal çevresini geliştirmesini ve üretkenliğinin arttırmasını sağlar. Dolayısıyla boş zamanın akılcıca kullanılması bir gelişmişlik ve eğitim sonucudur. Rekreasyon aynı zamanda uygarlığın göstergesidir. Boş zaman insanlığın gelişmesine yardımcı olduğu ve kötü olarak kullanılmadığı ölçüde değerlidir. Bu bağlamda okul yaşamı, çocukları gelecek yaşama hazırlamada toplumsal bir sorumluluğu yerine getirmeye hiç kuşkusuz bu sorumluluk rekreasyon anlayışını içerecektir. Toplumsallaşma sürecinde çocukların okuldaki boş zamanları önemlidir. Gençler çoğunlukla boş zamanlarını çağdaş yaşam için daha önemli bir olay olarak görmeyi isterler (20).

Buradan hareketle bu çalışmanın amacı; Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü'nün son sınıfında öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitim-öğretim döneminde boş zaman faaliyetlerine katılım biçimlerini belirlemektir.

MATERYAL VE YÖNTEM

2006–2007 eğitim-öğretim yılında; Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dallarında öğrenim gören ve tamamı mezun durumunda olan İlköğretim (İ.Ö.) öğretmen adaylarının, eğitim-öğretim döneminde boş zaman faaliyetlerine katılım biçimlerini belirlemeye dönük olarak yapılan bu çalışma, tarama modelinde bir araştırma olup, çalışmada var olan durum yansıtılmaya çalışılmıştır. Böylece araştırma örneklemini 93'ü kız ve 97'si erkek olmak üzere toplam 190 İlköğretim öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmanın veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilen “boş zaman belirleme anketi” uygulanmıştır.

Toplanan veriler SPSS istatistik paket programıyla değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda elde edilen verilerin tablo ve hesaplamaları bu program yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada İlköğretim öğretmen adaylarının eğitim-öğretim döneminde boş zaman faaliyetlerine katılım biçimlerine ilişkin görüşlerinin dağılımları frekans ve yüzde dağılım tabloları ile gösterilmiş ve bu verilere göre yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde genel bilgiler ile İlköğretim öğretmen adaylarının eğitim-öğretim döneminde boş zamanlarını değerlendirme biçimlerini sorgulayan sorulara verilen cevaplar tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. İlköğretim Öğretmen Adaylarının Anabilim Dallarına Göre Dağılımları

Anabilim Dalları	n	%
Okul Öncesi Öğretmenliği	39	20,5
Sınıf Öğretmenliği	87	45,8
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	29	15,3
Fen Bilgisi Öğretmenliği	35	18,4

Ankete katılanların 39 tanesi (%20,5) Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalında, 87 tanesi (%45,8) Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında, 29 tanesi (%15,3) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalında, 35 tanesi (%18,4) Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim görmektedirler.

Tablo 2. İlköğretim Öğretmen Adaylarının Eğitsel Etkinlikte Bulunma Durumları

Değişkenler	n	%
Evet	96	50,5
Hayır	94	49,5

Ankete katılanlardan 96 tanesi (%50,5) Evet, 94 tanesi (%49,5) Hayır yanıtını vermişlerdir. Dolayısıyla İ.Ö öğretmen adaylarının eğitsel etkinliklerde bulunup bulunmaması durumlarının yaklaşık olarak eşit olduğu görülmektedir.

Tablo 3. İlköğretim Öğretmen Adaylarının Eğitsel Etkinliklere Katılım Biçimleri

Değişkenler	n	%
Spor	31	16,3
Müzik	8	4,2
Tiyatro	3	1,6
Halk oyunları, dans	20	10,5
Eğitsel topluluklar	34	17,9

Ankete katılanların 31 tanesi (%16,3) Spor, 8 tanesi (%4,2) Müzik, 3 tanesi (%1,6) Tiyatro, 20 tanesi (%10,5) Halk oyunları ve dans, 24 tanesi (%12,6) Eğitsel topluluklarda etkinlikte bulunmuşlardır.

Tablo 4. İlköğretim Öğretmen Adaylarının Hafta Sonları Gelir Getirecek Herhangi Bir İşte Çalışma Durumları

Değişkenler	n	%
Evet	11	5,8
Hayır	173	91,0
Bazen	6	3,2

Ankete katılanların 11 tanesi (%5,8) evet, 173 tanesi (%91,0) hayır, 6 tanesi (%3,2) bazen yanıtını vermişlerdir.

Tablo 5. İlköğretim Öğretmen Adaylarının Hafta İçi Okul Çıkışı, Boş Saatlerini Değerlendirme Durumları

Değişkenler	n	%
Spor yaparım	73	38,4
Kitap, gazete ve dergi okurum	141	74,2
Müzik dinlerim	146	76,8
Televizyon seyredirim	113	59,5
Kahve, lokal veya kıraathaneye giderim	32	16,8
Gezerim	141	74,2
Bar, birahane veya gazinoya giderim	29	15,3
Dinlenirim	120	63,2
Müzik aleti çalarım	24	12,6
Sinema veya tiyatroya giderim	94	49,5
El işleri ve sanatla uğraşırım	24	12,6
KPSS hazırlık kursuna giderim	43	22,6
Arkadaş ziyaretine giderim	97	57,1
Alışveriş yaparım	98	51,6

* Bu soruda birden fazla şık işaretlendiğinden cevap sayısı n=190'dan fazladır.

Ankete katılanların 73 tanesi (%38,4) spor yaparım, 141 tanesi (%74,2) kitap, gazete ve dergi okurum, 146 tanesi (%76,8) müzik dinlerim, 113 tanesi (%59,5) televizyon seyredirim, 32 tanesi (%16,8) kahve, lokal veya kıraathaneye giderim, 141 tanesi (%74,2) gezerim, 29 tanesi (%15,3) bar, birahane veya gazinoya giderim, 120 tanesi (%63,2) dinlenirim, 24 tanesi (%12,6) müzik aleti çalarım, 94 tanesi (%49,5) sinema veya tiyatroya giderim, 24 tanesi (%12,6) el işleri ve sanatla uğraşırım, 43 tanesi (%22,6) KPSS hazırlık kursuna giderim, 97 tanesi (%57,1) arkadaş ziyaretine giderim, 98 tanesi (%51,6) alışveriş yaparım görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca İlköğretim öğretmen adaylarının, hafta içi okul çıkışı, boş saatlerini en çok müzik dinleyerek; kitap, gazete, dergi okuyarak ve gezerek pasif şekilde geçirdikleri görülmüştür.

Ankete katılanlardan 79 tanesi (%41,6) spor yaparım, 66 tanesi (%34,7) spor müsabakalarını izlerim, 80 tanesi (%42,1) pikniğe giderim, 17 tanesi (%8,9) ava giderim, 71 tanesi (%37,4) yüzmeye giderim, 29 tanesi (%15,3) balığa giderim, 134 tanesi (%70,5) gezerim, 30 tanesi (%15,8) kahve, lokal veya kıraathaneye giderim,

98 tanesi (%51,6) alışveriş yaparım, 104 tanesi (%57,4) televizyon seyredirim, 129 tanesi (%67,9) müzik dinlerim, 44 tanesi (%23,2) KPSS hazırlık kursuna giderim, 35 tanesi (%18,4) bar, birahane veya gazinoya giderim, 137 tanesi (%72,1) dinlenirim, 117 tanesi (%61,6) arkadaş ziyaretine giderim şeklinde cevap vermiştir. Ayrıca İlköğretim öğretmen adaylarının, hafta sonu boş vakitlerini en çok dinlenerek, gezerek, müzik dinleyerek, arkadaş ziyaretlerine giderek pasif şekilde geçirdikleri görülmüştür.

Tablo 6. İlköğretim Öğretmen Adaylarının “Hafta Sonlarındaki Boş Vakitlerinizde Neler Yapıyorsunuz?” Görüşüne Katılım Biçimleri

Değişkenler	n	%
Spor yaparım	79	41,6
Spor müsabakalarını izlerim	66	34,7
Pikniğe giderim	80	42,1
Ava giderim	17	8,9
Yüzmeye giderim	71	37,4
Balığa giderim	29	15,3
Gezerim	134	70,5
Kahve, lokal veya kıraathaneye giderim	30	15,8
Alışveriş yaparım	98	51,6
Televizyon seyredirim	104	57,4
Müzik dinlerim	129	67,9
KPSS hazırlık kursuna giderim	44	23,2
Bar, birahane veya gazinoya giderim	35	18,4
Dinlenirim	137	72,1
Arkadaş ziyaretine giderim	117	61,6

* Bu soruda birden fazla şık işaretlendiğinden cevap sayısı n=190'dan fazladır.

TARTIŞMA

Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümünde; eğitim-öğretim gören İ.Ö öğretmen adaylarının 2006-2007 eğitim-öğretim döneminde boş zaman faaliyetlerine katılım biçimlerinin belirlenmesi adlı çalışmamıza katılan öğrencilerin yaşları 23–24 olup, %51,1'i erkek %48,9'u kızdır. Ayrıca, boş zaman etkinliklerine katılım biçimlerinin ABD'na göre değişken olduğu, etkinliklere katılım olarak en çok eğitsel toplulukları ve sporu tercih ettikleri, hafta sonu gelir getirecek herhangi bir işte çalışmadıkları, hafta içi okul çıkışı, boş saatlerini müzik dinleyerek, kitap, gazete, dergi okuyarak ve gezerek geçirdikleri, hafta sonu boş vakitlerini ise; dinlenerek, gezerek, müzik dinleyerek, arkadaş ziyaretlerine giderek geçirdikleri görülmüştür. Bu nedenle İlköğretim öğretmen adaylarının eğitim-öğretim döneminde boş zaman faaliyetlerine yeterince, uygun ve isabetli bir şekilde katılmadıkları ve katılım biçimlerinin de pasif olduğunu söylemek olasıdır. Bunun yanında İ.Ö öğretmen adaylarının eğitim-öğretim döneminde ki boş zamanlarını değerlendirmede mesleklerini

uygulayabilme açısından son derece önemli olan KPSS hazırlık kursuna katılma oranlarının yeterli olmadığı söylenebilir. Balcı'nın yaptığı çalışmada; Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerini katılımları araştırılmış, sinemaya gitmek, müzik dinlemek, bilgisayar ve internet kullanmak gibi pasif etkinliklere en fazla zamanı ayırdıkları görülmüştür(3). Devlet Planlama Teşkilatı'nın "Ekonomik ve Sosyal Sektördeki Gelişmeler" başlıklı 1993 raporuna göre(9). Türkiye'de boş zamanları değerlendirme faaliyetlerinin dağılımı evde kitap-dergi-gazete okumak, müzik dinlemek, TV seyretmek gibi ev içi faaliyetlere katılma oranı kırsal alanda %67.3 kentsel alanlarda ise %75.6 olduğu görülmüştür.

Ekici ve Yenel'in 2002'de "Yükseköğretim gençliğinin boş zamanlarını değerlendirme ve turizme katılımları" üzerine yapılan çalışmada öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları ve turizme katılımları incelenmiş bu öğrencilerin boş zamanlarını yeteri kadar değerlendirmedikleri ve turizm faaliyetlerine katılımlarının yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır(12). Ertem'in 2000 yılında yaptığı "Futbolcuların Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimini Araştırması" adlı tezinde futbolcuların yeterli boş zamana sahip olmadıkları, var olan boş zamanların ise kısmen verimli kullandıklarına inandıkları boş zamanlarında genellikle müzik dinledikleri, TV izledikleri, dinlendikleri, gazete-dergi okudukları görülmüştür(13). Can, Durukan ve Ökmen'in yaptıkları "İlköğretim Bölümü Öğretmen Adaylarının Serbest Zaman Faaliyetlerine Katılım Biçimlerinin Belirlenmesi" başlıklı çalışmada serbest zaman değerlendirme biçimlerine göre; öğretmen adaylarının yeterince uygun ve isabetli bir şekilde serbest zamanlarını değerlendiremedikleri, katılım biçimlerinin bilinçli olmayıp pasif olduğu, serbest zamanlarını evlerinde veya yurtlarında dinlenerek, TV seyrederek geçirdikleri, gelir düzeylerinin orta olması nedeniyle diğer faaliyetlere yeterince katılmadıklarını tespit etmişlerdir (8).

Abadan (1961) üniversite gençliğinin boş zaman etkinliğine katılımın bireysel ve toplumsal düzeydeki dağılımını incelemek amacıyla yaptığı çalışmada üniversite gençlerinin katıldıkları etkinlikleri etkin, edilgen ve amaçsız olarak sınıflandırmıştır(1). Ünver, Tolan, Bulut ve Dağdaş tarafından yapılan "12-24 Yaş Gençlerin Sosyo-Ekonomik Sorunları" başlıklı çalışmada da gençlerin boş zamanının spor, arkadaşlarla oyun ve sohbet, sanatsal-kültürel etkinlikler ve TV izleme gibi etkinliklerde değerlendirdikleri saptamışlardır(25). Araştırma sonucunda; İlköğretim öğretmen adaylarının gelecekte için kendilerince son derece önemli olan KPSS ile ilgili hazırlık çalışmalarına düşük oranda katılım göstermelerinden de anlaşıldığı üzere, eğitim-öğretim döneminde boş zamanlarını yeterince ve uygun bir şekilde değerlendiremedikleri, hafta içi okul çıkışı ve hafta sonu boş vakitlerini; dinlenerek, müzik dinleyerek, kitap, gazete, dergi

okuyarak, gezerek ve arkadaş ziyaretine giderek pasif şekilde geçirdikleri görülmüştür.

Bu sonuçlara göre, İ.Ö öğretmen adaylarının eğitim-öğretim dönemindeki boş zamanlarını hem kısa vade olan okul çıkışında hem de orta vade sayılabilecek hafta sonlarını da aynı şekilde geçirdikleri söylenebilir. İlköğretim öğretmen adaylarına bu gibi kısa ve orta vadedeki eğitim-öğretim dönemindeki boş zamanlarının değerli olduğu, geleceğine ışık tutacak şekilde değerlendirmeleri ve kendilerini daha iyi yetiştirmeleri açısından bilgilendirilmeli gerektiği belirtilmeli, buna yönelik olarak ta yeni fırsatlar tanınmalıdır. Aynı zamanda okullarda ders ve kavram olarak boş zaman eğitiminin desteklenmesi ve buna yönelik derslerin konulması, konferansların verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Abadan N. *Üniversite gençliğinin serbest zaman faaliyetleri*. Ankara Yüksek Öğretim Gençliğinin Üzerine Yapılan Bir Araştırma, A.Ü.S.F. Yayınları No: 135-117, Ankara. 1961.
2. Addington ÖE. *% 100 Düşünce gücü* (Çev: B. Çetinkaya). Akasha Yayınları, İstanbul. 1993.
3. Balcı V. Ankara'daki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması. *Millî Eğitim Dergisi*, 2003; (158).
4. Bargeman B, John CH, Timmermans H. Jacation behavior using a sequece aligment method. *Annals of Tourism Reserch*, 2002; 29.
5. Can S, Can Ş. *İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının cinsiyete göre yapıyı kurma boyutu yönünden liderlik davranışlarının karşılaştırılması*. 15. Eğitim Bilimleri Kongresi, Muğla. 2006.
6. Can S, Can Ş. *İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının anlayış gösterme boyutu yönünden cinsiyete göre liderlik davranışlarının belirlenmesi*. 7th International Educational Technology, Conference, Near East University, V:1, North Cyprus. 2007.
7. Can S, Durukan E, Özmeden M. *Bir rekreasyon faaliyeti olarak iüniversitelerarası müsabakalara katılan sporcu öğrencilerin liderlik davranışlarının karşılaştırılması*. II. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi (20–22 Nisan.), Balıkesir, 2006.
8. Can S, Durukan E, Ökmen AŞ. *İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının serbest zaman faaliyetlerine katılım biçimlerinin belirlenmesi*. 4th International Mediterranean Sport Sciences Congres (9-11 Kasım), Antalya, 2007.
9. Devlet Planlama Teşkilatı. *Ekonomik ve sosyal sektördeki gelişmeler*. Ankara. 1993: 142.
10. Dewey J. *Eğitimde ahlak ilkeleri* (Çev. Ferhan Oğuzkan). Şafak Matbaacılık, Ankara. 1995.
11. Dumazedier J. Boş zaman ve kültür (Çev: E. Topbaş). *Türk Yurdu Dergisi*, 1990; 10(38): 61-63.
12. Ekici S, Yenel Fİ. Yükseköğretim gençliğinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları ve turizme

- katılımları üzerine bir araştırma. *Türkiye Sosyal Araştırma Dergisi*, 2002; 6(1).
13. Ertem M. *futbolcuların boş zamanlarını değerlendirme biçimlerini araştırılması*. Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Bitirme Tezi, Muğla. 2000.
 14. Fidan N, Erden M. *Eğitime giriş*, Alkım Yayıncılık, İstanbul. 1998.
 15. Geray C. *Halk Eğitimi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No:73, İkinci Baskı, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara. 1978.
 16. Hacıoğlu N, Gökdeniz A, Dinç Y. *Boş zaman-rekreasyon yönetimi*. Detay Yayıncılık, 1.Baskı, Ankara. A Sequence Aligment Method. *Annals of Tourism Reserch*, 2003: 29.
 17. Karaküçük S. *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*, Seren Ofset, 2. Baskı, Ankara. 1997.
 18. Karaküçük S. *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*, Bağırhan Yayımevi, 3.Baskı, Ankara, 1999.
 19. Karaküçük S. *Boş zamanları değerlendirme*. Seren Matbaacılık, 4. Baskı, Ankara. 2001.
 20. Kılbaş Ş. *Rekreasyon-boş zaman değerlendirme*, Anaca Yayınları, 1. Baskı, Adana. 2001.
 21. Özgür NF. *Öğretmenlik mesleğine karşı tutum*. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul. 1994.
 22. Pehlivan İ. İşgören seçiminde görüşme yöntemi ve öğretmen seçiminde kullanılabilir görüşme soruları. *Eğitim ve Bilim*, 1998; 22: 109.
 23. Tezcan M. *Sosyolojik açıdan boş zamanların değerlendirilmesi*, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara. 1982.
 24. Tezcan M. *Sosyolojik açıdan boş zamanların değerlendirilmesi*, Ankara Üniversitesi Yayını, Ankara. 1992.
 25. Ünver Ö, Tolun B, Bulut I, Dağdaş C. *12-24 yaş gençlerin sosyo-ekonomik sorunları*. Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Matbaası, Ankara. 1986.
 26. Varış F. *Öğretmen yetiştirme üzerine*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara. 1973.